

కృష్ణ యజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ సంహితా

॥అథ షష్ఠ కాణ్డే తృతీయః ప్రశ్నః॥

హరిః ఓమ్॥ చాత్వా॑లా॒ద్ధిష్ణి॑యానుప॒ వపతి॑ యోని॒రైవ॑ యజ్ఞస్య॒ చాత్వా॑లం యజ్ఞస్య॒
సయోని॒త్వా॑య దే॒వా పై॑ యజ్ఞం॒ పరా॑ఽజయన్త॒ తమాగ్ని॑ధా॒త్పున॑రపా॒ఽజయన్తే॑తద్వై
యజ్ఞస్యా॒ఽపరా॑జితం॒ యదాగ్ని॑ధ్రం॒ యదాగ్ని॑ధా॒ద్ధిష్ణి॑యాన్ విహ॒రతి॑ యదే॒వ
యజ్ఞస్యా॒ఽపరా॑జితం తత ఏ॒వైనం॑ పునస్తనుతే॒ పరా॑జిత్యే॒వ ఖలు॑ వా ఏ॒తే యన్తి॑ యే
బహి॑ష్పవమానగ్ం సర్పన్తి॒ బహి॑ష్పవమాసే స్తుత [౧] ఆహా॑ఽగ్నిదగ్నిన్వి హర బర్హిః
స్తృణా॑హి పురోడాశాగ్ం అలం కుర్వతి॒ యజ్ఞమే॒వాఽప॑జిత్య పునస్తన్వానా॒ యన్త్యజ్గారైర్దే॒వ
సవసే॑ వి హరతి శలాకాభిస్తృతీయగ్ం సశుక్రత్వాయాథో సమ్భరత్యే॒వైన॑ద్ధిష్ణియా వా
అముష్మి॒ల్లోకే॑ సోమమరక్షస్తేభ్యోఽధి సోమమా॒హరన్త॑మన్వవాయన్తం పర్యవిశన్ య
ఏ॒వం వేద విన్దతే॑ [౨] పరివేష్టారం తే సోమపీథేన వ్యార్ధ్యన్త తే దే॒వేషు॑ సోమపీథమైచ్ఛన్త
తాస్తే॒వా అబ్రు॑వన్తే॒ద్వే నామనీ॑ కురుధ్వమథ పు వాఽఽప్స్యథ న వేత్యగ్నయో వా అథ
ధిష్ణియాస్తస్మాద్ద్వినామా బ్రాహ్మణోఽర్ధకస్తేషాం యే నేదిష్ఠం పర్యవిశన్తే సోమపీథం
ప్రాఽఽపునన్నాహవనీయ ఆగ్నిధ్రీయో హోత్రీయో మారాజ్ఞీయస్తస్మాత్తేషు
జుహ్వత్యతిహాయ వషట్కరోతి వి హ్యే- [౩] తే సోమపీథేనాఽర్ధ్యన్త దే॒వా పై॑
యాఃప్రాచీరాహుతీరజుహవర్యే పురస్తాదసురా ఆసన్తాగ్స్తాభిః ప్రాణుదన్త యాః
ప్రతీచీర్యే పశ్చాదసురా ఆసన్తాగ్స్తాభిరపానుదన్త ప్రాచీరన్యా ఆహుతయో హూయన్తే
ప్రత్యజాసీనో ధిష్ణియాన్వ్యాఘారయతి పశ్చాచ్చైవ పురస్తాచ్చ యజమానో భ్రాతృవ్యాన్పు
ణుదతే తస్మాత్పురాచీః ప్రజాః పు వీయన్తే ప్రతీచీ- [౪] ర్జాయన్తే ప్రాణా వా ఏతే
యద్ధిష్ణియా యదధ్వర్యుః ప్రత్యజ్ధిష్ణియానతిసర్వేత్ప్రాణాన్ధన్యం కర్షేత్ప్రమాయుకః

స్వా॒న్నా॒భి॒ర్వా ఏ॒షా య॒జ్ఞస్య॑ య॒ద్ధో॒తోర్ధ్వః॑ ఖ॒లు వై నా॒భ్యై ప్రా॒ణో॒ఽవా॒జపా॒నో యద॑ధ్వ॒ర్యుః
 ప్ర॒త్యజ్ హో॒తార॑మతి॒సర్వే॒దపా॒సే ప్రా॒ణం దధ్యా॑త్ప్రమా॒యుకః॑ స్వా॒న్నాఽధ్వ॒ర్యురుప
 గా॒యేద్వాగ్వి॒ర్యో వా అధ్వ॑ర్యు॒ర్యదధ్వ॑ర్యు॒రుపగా॑యేదుద్గాత్రే [౫] వాచ॑గ్ం సం ప్ర
 యచ్ఛే॒దుపదా॑సుకాఽస్య వాక్స్యాద్బ్రహ్మ॒వాది॑నో వద॒న్తి నాఽస॑గ్గ్స్థితీ సోమే॒ఽధ్వ॒ర్యుః
 ప్ర॒త్యజ్ఞి॒దోఽతీ॑యాదథ కథా దాక్షి॒ణాని హోతు॑మేతి యామో హి స తేషాం కస్మా అహ
 దే॒వా యామం॑ వా॒యామం॑ వా॒ను జ్ఞాస్య॑న్తి॒త్యుత్తరే॑ణాఽఽగ్నిధ్రం పరీ॒త్య జుహోతి
 దాక్షి॒ణాని న ప్రా॒ణాన్ధన్వం॑ కర్ష॒తి న్య॑స్యే ధిష్ణి॒యా ఉ॒ప్యన్తి నాస్యే॑ యాన్ని॒వపతి॑ తేన
 తాన్ప్రీ॒ణాతి యాన్న॑ ని॒వపతి॑ యదనుదిశతి తేన తాన్||[౬]

స్తుతే॒ వి॒న్దతే॒ హి వీ॑యన్తే ప్రతీచీరు॒గ్దాత్ర ఉ॒ప్యన్తి చతు॑ర్దశ చ||6.3.1||

సు॒వర్గా॒య వా ఏ॒తాని॑ లో॒కాయ॑ హూ॒యన్తే॒ యద్వై॑సర్జనాని ద్వాభ్యాం గార్హ॒పత్యే
 జుహోతి ద్వి॒పాద్య॑జమానః ప్రతిష్ఠి॒త్యా ఆగ్ని॑ధ్రే జుహోత్యన్తరిక్ష ఏ॒వాఽఽ క్ర॒మత॑ ఆహ॒వనీ॑యే
 జుహోతి సు॒వర్గమే॒వైనం॑ లో॒కం గ॑మయతి దే॒వాన్ వై సు॒వర్గం లో॒కం యతో
 రక్షా॑గ్స్యజి॒ఘాగ్ంసన్తే॑ సోమే॒న రా॒జ్ఞా రక్షా॑గ్స్యపహత్యాఽఽఘ్నమాత్మానం కృ॒త్వా సు॒వర్గం
 లో॒కమా॑యన్తక్షసామనుపలాభా॒యాఽఽతః॑ సోమో భ॒వత్యథ॑ [౭] వైసర్జనాని జుహోతి
 రక్షసామపహత్యై త్వగ్ం సోమ తనూకృద్భ్య ఇత్యాహ తనూకృద్ధ్యేష
 ద్వేషోభ్యోఽన్యకృతేభ్య ఇత్యాహోఽన్యకృతాని హి రక్షాగ్స్యరు యన్తాఽసి
 వరూథమి॒త్యాహోరు॑ ణస్సృధీతి వావైతదాహ జుషాణో అఘ్నరాజ్యస్య వే॒త్విత్యా॑హోఽఽఘ్నమే॒వ
 యజ॑మానం కృ॒త్వా సు॒వర్గం లో॒కం గ॑మయతి రక్షసామనుపలాభా॒యాఽఽ సోమం॑ దదత
 [౮] ఆ గ్రావ్ణ ఆ వాయవ్యాన్యా ద్రోణకలశముత్పత్తిమా నయన్త్యన్వనాగ్ంసి ప్ర వర్తయన్తి
 యావదే॒వాఽస్యా॑ఽస్తి తేన సహ సు॒వర్గం లో॒కమే॒తి నయ॑వత్యర్చాఽఽగ్నిధ్రే జుహోతి
 సు॒వర్గస్య లో॒కస్యా॑ఽభినీత్యై గ్రావ్ణో వాయవ్యాని ద్రోణకలశమాగ్నిధ్ర ఉప వాసయతి వి

హ్యేనం తైర్నహతే యథ్సహోపవాసయేదపువాయేత సౌమ్యర్చా ప్ర పాదయతి స్వయై-
 [౯] వైనం దేవతయా ప్ర పాదయత్యదిత్యాః సదోఽస్యదిత్యాః సద ఆ సీదేత్యాహ
 యథాయజురేవైతద్యజమానో వా ఏతస్య పురా గోప్తా భవత్యేష వో దేవ సవితః సోమ
 ఇత్యాహ సవితృప్రసూత ఏవైనం దేవతాభ్యః సం ప్ర యచ్ఛత్యేతత్త్వగ్ం సోమ దేవో
 దేవానుపాగా ఇత్యాహ దేవో హ్యేష స- [౧౦] స్దేవానుపైతీదమహం మనుష్యో
 మనుష్యానిత్యాహ మనుష్యో ౧ హ్యేష సన్మనుష్యానుపైతి యదేతద్యజుర్న బ్రూయాదప్రజా
 అపశుర్యజమానః స్యాథ్సహ ప్రజయా సహ రాయసోషేణేత్యాహ ప్రజయైవ పశుభిః
 సహేమం లోకముపావర్తతే నమో దేవేభ్య ఇత్యాహ నమస్కారో హి దేవానాగ్ స్వధా
 పితృభ్య ఇత్యాహ స్వధాకారో హి [౧౧] పితృణామిదమహం నిర్వరుణస్య పాశాదిత్యాహ
 వరుణపాశాదేవ నిర్ముచ్యతేఽగ్నే వ్రతపత ఆత్మనః పూర్వా తనూరాదేయేత్యాహుః కో హి
 తద్వేద యద్వసీయాన్థేన్వ వశే భూతే పునర్వా దదాతి న వేతి గ్రావాణో వై సోమస్య
 రాజ్ఞో మలిముసీనా య ఏవం విద్వాన్సాన్వణ్ణ ఆగ్నేధ్ర ఉపవాసయతి వైనం మలిముసీనా
 విన్దతి||[౧౨]

అథ దదతే స్వయా సన్స్వధాకారో హి విన్దతి||6.3.2||

వైష్ణవ్యర్చా హుత్వా యూపమచ్ఛేతి వైష్ణవో వై దేవతయా యూపః స్వయైవైనం
 దేవతయాఽచ్ఛేత్యత్యన్యానగాన్నాఽన్యానుపాఽగామిత్యాహఽతి హ్యన్యానేతి
 నాఽన్యానుపైత్యర్వాక్త్వా పరైరవిదం పరోఽవరైరిత్యాహఽర్వాగ్ధ్యేనం పరైర్విన్దతి పరోఽవరైస్తం
 త్వా జుషే [౧౩] వైష్ణవం దేవయజ్ఞాయా ఇత్యాహ దేవయజ్ఞాయై హ్యేనం జుషతే దేవస్త్వా
 సవితా మధ్వాఽనక్త్విత్యాహ తేజవైవైనమనక్త్యేషదే త్రాయస్వేనగ్ స్వధితే మైనగ్ం
 హిగ్ంసీరిత్యాహ వజ్రో వై స్వధితిః శాన్త్యై స్వధితేర్వృక్షస్య బిభ్యతః ప్రథమేన శకలేన సహ
 తేజః పరా పతతి యః ప్రథమః శకలః పరాపతేత్తమప్యా హరేథ్సతేజస- [౧౪]

మే॒పై॒నమా॒హర॒తీమే॒ వై లో॒కా యూ॒పాత్ప॒యతో బి॒భ్యతి॒ ది॒వమగ్రే॒ణ మా తే॒భీర॒న్తరి॒క్షం
 మధ్యే॒న మా హి॒గం॒సీరి॒త్యావైభ్య ఏ॒పై॒నం లోకే॒భ్యః శమ॒యతి॒ వన॒స్పతే॒ శత॒వల్శో వి
 రోహే॒త్యావృ॒శ్చనే జుహో॒తి తస్మా॒దావృ॒శ్చనాద్వృ॒క్షాణా॒మ్భూయాగ్ం॒స ఉ॒త్తిష్ఠ॒న్తి సహ॒స్రవల్శా
 వి వ॒యగ్ం రుహే॒మేత్యాహో॒ఽశిషమే॒పైతా॒మా శాస్తే॒ఽనక్ష॒సజ్గం [౧౫] వృ॒శ్చేద్యదక్ష॒సజ్గం
 వృ॒శ్చేదధ॒ఈషం య॒జమా॒నస్య ప్ర॒మాయు॒కగ్ం స్వా॒ద్యం కామ॒యేతాఽప్రతి॒ష్ఠితః
 స్వాది॒త్యారోహం తస్మై వృ॒శ్చేదే॒ష వై వన॒స్పతీ॒నామప్రతి॒ష్ఠితోఽప్రతి॒ష్ఠిత ఏ॒వ భ॒వతి
 య॒జ్మామ॒యేతాఽపశుః స్వాది॒త్యపర్ణం తస్మై శుష్కా॒గ్రం వృ॒శ్చేదే॒ష వై
 వన॒స్పతీ॒నామపశ॒వ్యోఽపశురే॒వ భ॒వతి య॒జ్మామ॒యేత పశు॒మాన్థాన్స్వాది॒తి బహు॒పర్ణం
 తస్మై బహు॒శాఖం వృ॒శ్చేదే॒ష వై [౧౬] వన॒స్పతీ॒నాం పశ॒వ్యః పశు॒మానే॒వ భ॒వతి ప్రతి॒ష్ఠితం
 వృ॒శ్చేత్ప్రతి॒ష్ఠాకామ॒స్యేష వై వన॒స్పతీ॒నాం ప్రతి॒ష్ఠితో యః స॒మే భూ॒మ్యై స్వాద్యోనే రూ॒ఢః
 ప్రత్యే॒వ తిష్ఠ॒తి యః ప్రత్య॒జ్జప॒నతస్తం వృ॒శ్చేధ్న హి మే॒ధమ॒భ్యుప॒నతః ప॒శ్చార॒త్నిం
 తస్మై వృ॒శ్చేద్యం కామ॒యేతోపై॒నము॒త్తరో య॒జ్ఞో నమే॒దితి ప॒శ్చాక్ష॒రా ప॒జ్గ్రిః పా॒జ్గ్రిః
 య॒జ్ఞ ఉపై॒నము॒త్తరో య॒జ్ఞో [౧౭] నమ॒తి షడ॒రత్నిం ప్రతి॒ష్ఠాకామ॒స్య షడ్వ॒ బుత॒వ
 బుతు॒ష్వేవ ప్రతి॒ తిష్ఠ॒తి సప్తా॒రత్నిం పశు॒కామ॒స్య సప్త॒పదా శ॒క్వరీ పశ॒వః శ॒క్వరీ
 పశు॒మానే॒వాఽవ రు॒న్ధే న॒వార॒త్నిం తే॒జస్కామ॒స్య త్రి॒వృతా స్తోమే॒న సంమి॒తం
 తే॒జస్త్రి॒విత్తే॒జస్వే॒వ భ॒వత్యే॒కాదశా॒రత్నిమి॒న్త్రియ॒కామ॒స్యేకాదశాక్ష॒రా త్రి॒ష్టుగి॒న్త్రియం
 త్రి॒ష్టుగి॒న్త్రియావ్యే॒వ భ॒వతి ప॒శ్చదశా॒రత్నిమ్భా॒త్ప్రవృ॒వతః ప॒శ్చదశో వ॒జ్శ్రో
 భ్రా॒త్ప్రవ్యా॒భిభూ॒త్యై సప్త॒దశా॒రత్నిం ప్ర॒జాకామ॒స్య సప్త॒దశః ప్ర॒జాప॒తిః ప్ర॒జాప॒తేరాప్త్యా
 ఏ॒కవి॒గ్ంశత్య॒రత్నిం ప్రతి॒ష్ఠాకామ॒స్యేకవి॒గ్ంశః స్తోమా॒నాం ప్రతి॒ష్ఠా ప్రతి॒ష్ఠిత్యా
 అ॒ష్టాశ్చి॒ర్భవ॒త్యష్టాక్ష॒రా గాయ॒త్రీ తే॒జో గాయ॒త్రీ గాయ॒త్రీ య॒జ్ఞము॒ఖం తే॒జసై॒వ
 గాయ॒త్రీయా య॒జ్ఞము॒ఖేన సంమి॒తః||[౧౮]

జాషే సతే॒జస॒మనక్ష॒సజ్గం బ॒జాశాఖం వృ॒శ్చేదే॒ష వై య॒జ్ఞ ఉపై॒నము॒త్తరో య॒జ్ఞ ఆత్మా ఏ॒కాన్ష వి॒గ్ంశతి॒శ్చ ||6.3.3||

పు॒థి॒వై॒ త్వా॒న్త॒రి॒క్షా॒య త్వా ది॒వే త్వే॒త్యా॒హై॒భ్య ఏ॒వైనం లో॒కే॒భ్యః పో॒క్షతి పరా॒ఞ్చం పో॒క్షతి
 పరా॒జీ॒వ హి సు॒వర్గో లో॒కః క్రూ॒రమి॒వ వా ఏ॒తత్క॒రోతి యత్త॒నత్యపో॒కవ నయతి శా॒స్త్యై
 య॒వమ॑తీ॒రవ నయ॑త్యూ॒ర్గైర్వ యవో య॒జమా॑నేన యూ॒పః సంమి॑తో యా॒వాసే॑వ
 య॒జమా॑నస్తా॒వతీ॑మే॒వాఽస్మి॒న్సూ॒ర్జం దధా॑తి [౧౯] పి॒తృ॒ణాగ్ం సద॑నమ॒సీతి బర్హి॑ర॒వ
 స్పృ॒ణాతి పి॒తృదే॑వత్యా ౨ గ్ం హ్యే॒తద్యన్ని॒ఖాతం యద్భర్హి॑ర॒వస్తీ॒ర్య
 మి॒నుయా॑త్పి॒తృదే॑వత్యో ని॒ఖాతః స్వాద్భర్హి॑ర॒వస్తీ॒ర్య మి॒నోత్యస్యామే॒వైనం మి॒నోతి
 యూ॒పశక॑లమ॒వాఽస్య॒తి సతే॑జసమే॒వైనం మి॒నోతి దే॒వస్తా॒వ స॒వితా మధ్వా॑న్తక్తి॒వత్యాహ
 తే॒జసై॒వైన॑మ॒నక్తి సు॑పి॒పులా॒భ్యస్తా॒వషధీ॑భ్య ఇతి చ॒షాలం ప్రతి [౨౦] ము॒ఞ్చతి
 తస్మా॒చ్ఛీర్ష॑త ఓ॒షధ॑యః ఫ॒లం గృ॒హ్లాన్త్య॑నక్తి తే॒జో వా ఆ॒జ్యం య॒జమా॑నేనా॒గ్నిష్టా॑శ్రిః
 సంమి॑తా యద॒గ్నిష్టా॑మశ్రి॒మనక్తి య॒జమా॑నమే॒వ తే॒జసా॑న్తక్త్యాన్త॒మనక్త్యాన్త॒మే॒వ
 య॒జమా॑నం తే॒జసా॑న్తక్తి స॒ర్వతః పరి మృ॑శత్యపరి॒వర్గమే॒వాఽస్మి॒స్తేజో దధా॑త్యుద్ది॒వగ్ం
 స్త॒భానా॑న్త॒రిక్షం పు॒ణేత్యా॒హైషాం లో॒కానాం విధృ॑త్యై వైష్ణ॒వ్యర్షా [౨౧] కల్ప॑యతి వైష్ణ॒వో
 వై దే॒వతయా॑ యూ॒పః స్వయే॒వైనం దే॒వతయా॑ కల్ప॑యతి ద్వా॒భ్యాం కల్ప॑యతి
 ద్వి॒పాద్య॑జమా॒నః ప్రతి॑ష్ఠిత్యై య॒జ్ఞామ॑యే॒త తే॒జసై॒నం దే॒వతా॑భిరిన్ద్రి॒యేణ
 వ్యర్థ॑యే॒యమి॒త్యగ్ని॒ష్టాన్తస్యా॑శ్రి॒మాహ॑వనీ॒యాది॒త్థం వే॒త్థం వా॒తి నా॒వయే॑త్తే॒జసై॒వైనం
 దే॒వతా॑భిరిన్ద్రి॒యేణ వ్యర్థ॑యతి య॒జ్ఞామ॑యే॒త తే॒జసై॒నం దే॒వతా॑భిరిన్ద్రి॒యేణ
 సమ॑ర్థయే॒యమి॒త్య- [౨౨] గ్ని॒ష్టాం తస్యా॑శ్రి॒మాహ॑వనీ॒యేన సంమి॑నుయాత్తే॒జసై॒వైనం
 దే॒వతా॑భిరిన్ద్రి॒యేణ సమ॑ర్థయతి బ్ర॒హ్మ॑వని త్వా క్షత్ర॒వని॑మి॒త్యాహ యథా॑య॒జురే॒వైతత్పరి
 వ్య॒యత్యూ॒ర్గైర్వ ర॒శనా॑ య॒జమా॑నేన యూ॒పః సంమి॑తో య॒జమా॑నమే॒వోర్జా సమ॑ర్థయతి
 నాభి॑ద॒ఘ్న పరి వ్య॑యతి నాభి॑ద॒ఘ్న ఏ॒వాఽస్మా ఊ॒ర్జం దధా॑తి తస్మా॒న్నాభి॑ద॒ఘ్న ఊ॒ర్జా
 భు॒జ్జతే॑ యం కా॒మయే॑తో॒ర్జైన్ [౨౩] వ్యర్థ॑యే॒యమి॒త్యూర్ధ్వాం వా తస్యా॑న్త॒వాచీం

వాఁవోహేదూరైజైనం వ్యర్థయతి యది కామయేతవర్షకః పర్జన్యః
 స్యాదిత్యవాచీమవోహేద్వృష్టిమేవ ని యచ్ఛతి యది కామయేతావర్షకః
 స్యాదిత్యార్థాముదూహేద్వృష్టిమేవోద్యచ్ఛతి పితృణాం నిఖాతం మనుష్యాణామూర్ధ్వం
 నిఖాతాదా రశనాయా ఓషధీనాగ్ం రశనా విశ్వేషా [౨౪] స్దేవానామూర్ధ్వగ్ం రశనాయా ఆ
 చషాలాదిస్త్రస్య చషాలగ్ం సాధ్యానామతిరిక్తగ్ం స వా ఏష సర్వదేవత్యో యద్యూపో
 యద్యూపం మినోతి సర్వా ఏవ దేవతాః ప్రీణాతి యజ్ఞేన వై దేవాః సువర్గం
 లోకమాయస్తేమన్యంత మనుష్యా నోన్వాభవిష్యన్తీతి తే యూపేన యోపయిత్వా సువర్గం
 లోకమాయంతమృషయో యూపేనైవాను ప్రాజానంతద్యూపస్య యూపత్వం [౨౫]
 యద్యూపం మినోతి సువర్గస్య లోకస్య ప్రజ్ఞాత్యై పురస్తాన్మినోతి పురస్తాద్ధి యజ్ఞస్య
 ప్రజ్ఞాయతేప్రజ్ఞాతగ్ం హి తద్యదతిపన్న ఆహురిదం కార్యమాసీదితి సాధ్యా వై దేవా
 యజ్ఞమత్యమన్యంత తాన్ యజ్ఞో నాఁస్పృశత్తాన్
 యద్యజ్ఞస్యాతిరిక్తమాసీత్తదస్పృశదతిరిక్తం వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదగ్నావగ్నిం మథిత్వా
 ప్రహరత్యతిరిక్తమేత- [౨౬] ద్యూపస్య యదూర్ధ్వం చషాలాత్తేషాం తద్భాగధేయం తానేవ
 తేన ప్రీణాతి దేవా వై సగ్గ్స్థితే సోమే ప్ర స్రుచోహరన్తు యూపస్తేమన్యంత యజ్ఞవేశసం
 వా ఇదం కుర్మ ఇతి తే ప్రస్తరగ్గ్ స్పృచాం నిష్క్రయణమపశ్యన్థ స్వరుం యూపస్య సగ్గ్స్థితే
 సోమే ప్ర ప్రస్తరగ్ం హరతి జుహోతి స్వరుమయజ్ఞవేశసాయ||[౨౭]
 దధాతి ప్రత్య్రవా సమర్థయేయమిత్యూర్జైనం విశ్వేషాం యూపత్వమతిరిక్తమేతద్విచత్వారిగ్ంశచ||6.3.4||

సాధ్యా వై దేవా అస్మిలోక ఆసన్నాన్యత్కిం చన మిషత్తేగ్నిమేవాగ్నయే
 మేధాయాఽలభంత న హ్యన్యదాలమ్యమవిన్దంతతో వా ఇమాః ప్రజాః ప్రాజాయంత
 యదగ్నావగ్నిం మథిత్వా ప్రహరతి ప్రజానాం ప్రజననాయ రుద్రో వా ఏష
 యదగ్నిర్యజమానః పశుర్యత్పశుమాలభ్యాగ్నిం మన్థేద్బుద్ధాయ యజమాన- [౨౮] మపి

దధ్యాత్ప్రమా॑యుకః స్వా॑ద॒థో ఖ॒ల్వాహు॑రగ్నిః స॒ర్వా దే॒వతా హ॒విరే॑తద్యత్ప్రశు॑రితి
యత్ప్రశు॑మాల॒భ్యాఽగ్నిం మ॒న్థతి హ॒వ్యాయై॑వా॒కఽస॒న్నాయ స॒ర్వా దే॒వతా
జన॑యత్యుపాకృత్యై॒వ

మ॒న్థ్యస్త॒న్నేవా॒కల॒బ్ధస్తే॒వాకనా॑లబ్ధమగ్నే॒ర్జన్మ॑సీత్యాహాగ్నే॒ర్హేత॑జ్జన్మ॒నిత్రం వృ॑షణౌ స్థ
ఇత్యా॒హ వృ॑షణౌ [౨౯] హ్యేతావృ॒ర్వశ్యస్యా॑యురసీత్యా॒హ మి॒ధున॑త్వాయ ఘృ॒తేనా॒క్తే
వృ॑షణం దధా॒థామి॑త్యా॒హ వృ॑షణగ్న్ హ్యేతే దధా॒తే యే అ॒గ్నిం గా॒యత్రం ఛ॒న్దోఽను ప్ర
జా॒యస్వే॑త్యా॒హ ఛ॒న్దోభి॑రే॒పైనం ప్ర జన॑యత్యగ్నయే మ॒ధ్యమా॑నాయా॒కను బ్రూ॑హీత్యా॒హ
సా॒విత్రి॑మృచమన్వాహ స॒వితృప్ర॑సూత ఏ॒పైనం మ॒న్థతి జా॒తాయా॑కను బ్రూ॒హి [30]
ప్రప్రాయమా॒ణాయా॑కను బ్రూ॒హీత్యా॒హ కాణ్డే॑కాణ్డ ఏ॒పైనం క్రి॒యమా॑ణే సమ॒ర్థయ॑తి
గా॒యత్రీః స॒ర్వా అ॒న్వాహ గా॒యత్ర॑చ్ఛన్దా వా అ॒గ్నిః స్వే॒నైపై॑నం ఛ॒న్దసా సమ॒ర్థయ॑త్యగ్నిః
పురా భ॒వత్య॑గ్నిం మ॒థిత్యా ప్ర హ॒రతి తౌ స॒మ్భవ॑న్తౌ యజమా॒నమ॒భి స॒మ్భవ॑తో భ॒వతం
నః స॒మన॑సా॒విత్యా॒హ శా॒న్త్యై ప్రహృ॑త్య జుహోతి జాతా॒యైవా॒కస్మా అ॒న్నమ॑పి దధాత్యాజ్యే॒న
జుహో॑త్యేతద్వా అగ్నేః ప్రి॒యం ధా॒మ యదా॑జ్యం ప్రి॒యేణై॒పైనం ధా॒మ్నా సమ॒ర్థయ॑త్యథో
తేజ॑సా||[30]

యజమా॒నమా॒హ వృ॑షణౌ జాతాయా॑కను బ్రూ॒హ్యహ్య॑ష్టాదశ చ||6.3.5||

ఇషే త్వేతి బర్హి॒రా దత్త ఇ॒చ్ఛత ఇ॒వ హ్యే॒ష యో య॑జత ఉపవీ॒రసీ॑త్యాహోప
హ్యేనానాకరోత్యుపో దే॒వాన్దై॒వీర్వి॒శః ప్రా॒గగు॑రిత్యాహ దై॒వీర్హే॑తా విశః సతీ॒ర్దే॒వాను॑పయన్తి
వహ్ని॒రుశి॒జ ఇత్యా॒హర్వి॒జో వై వహ్న॑య ఉ॒శిజ॒స్తస్మాదే॑వమాహ బృహ॒స్పతే ధా॒రయా
వసూ॑నీత్యా- [31] హ బ్రహ్మ వై దే॒వానా॑మ్బృహ॒స్పతి॑ర్బ్రహ్మణై॒వాఽస్మై ప॒శూన॑వ రు॒న్ధే
హ॒వ్యా తే స్వ॑దన్తామి॒త్యాహ స్వ॑దయత్యే॒వైనా॑న్దే॒వ త్వ॑ష్టర్వసు రణ్వే॒త్యాహ త్వ॑ష్టా వై
పశూ॑నాం మి॒ధునా॑నాగ్ం రూపకృ॒ద్రూప॑మే॒వ ప॒శుషు దధా॑తి రే॒వతీ రమ॑ధ్వమి॒త్యాహ

పశవో వై రేవతీః పశూనేవాకస్మై రమయతి దేవస్య త్వా సవితరుః ప్రసవ ఇతి [33]
 రశనామా దత్తే ప్రసూత్యా అశ్వినోర్బాహుభ్యామిత్యాహాకశ్వినౌ హి దేవానామధ్వర్యూ ఆస్తాం
 పూష్ణో హస్తాభ్యామిత్యాహ యత్యా ఋతస్య త్వా దేవహవిః పాశేనాక రభ ఇత్యాహ
 సత్యం వా ఋతగ్ం సత్యేనైవైనమృతేనాక రభతేకక్షయా పరి హరతి వధ్యగ్ం హి
 ప్రత్యశ్చం ప్రతిముశ్చన్తి వ్యావృత్త్య ధర్షా మానుషానితి ని యునక్తి ధృత్యా అద్య-
 [34] స్తాప్తాషధీభ్యః పోక్షామీత్యాహాకద్యౌ హ్యేష ఓషధీభ్యః సమ్భవతి యత్పశురపాం
 పేరురసీత్యాహైష హ్యపాం పాతా యో మేధాయాకరభ్యతే స్వాత్తం చిథ్నదేవగ్ం
 హవ్యమాపో దేవీః స్వదత్తినమిత్యాహ స్వదయత్యేవైనముపరిష్టాత్ప్రక్షత్యుపరిష్టాదేవైనం
 మేధ్యజ్కరోతి పాయయత్యన్తరత ఏవైనం మేధ్యజ్కరోత్యధస్తాదుపోక్షతి సర్వత ఏవైనం
 మేధ్యజ్కరోతి||[35]

వసూనీతి ప్రసవ ఇత్యభ్యోకన్తరత ఏవైనన్తశ చ||6.3.6||

అగ్నినా వై హోత్రా దేవా అసురానభ్యభవన్నగ్నయే సమిధ్యమానాయాకను బ్రూహిత్యాహ
 భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై సప్తదశ సామిధేనీరన్వాహ సప్తదశః ప్రజాపతిః ప్రజాపతేరాప్త్యై
 సప్తదశాకన్వాహ ద్వాదశ మాసాః పశ్చర్తవః స సంవత్సరః సంవత్సరం ప్రజా అను ప్ర
 జాయస్తే ప్రజానాం ప్రజననాయ దేవా వై సామిధేనీరనూచ్య యజ్ఞన్నాకన్వపశ్యన్
 ప్రజాపతిస్తూష్ఠీమాఘార- [36] మాకఘారయత్తతో వై దేవా యజ్ఞమన్వపశ్యన్
 యత్తూష్ఠీమాఘారమాఘారయతి యజ్ఞస్యాకనుఖ్యాత్యా అసురేషు వై యజ్ఞ ఆసీత్తం
 దేవాస్తూష్ఠీగ్ం హోమేనాకవృజ్జత యత్తూష్ఠీమాఘారమాఘారయతి భ్రాతృవ్యస్యైవ
 తద్యజ్ఞం వృజ్జే పరిధీన్థం మార్షి పునాత్యేవైనాన్త్రిస్త్రీః సం మార్షి త్ర్యావృద్ధి
 యజ్ఞోకథో రక్షసామపహత్యై ద్వాదశ సం పద్యస్తే ద్వాదశ [37] మాసాః సంవత్సరః
 సంవత్సరమేవ ప్రీణాత్యథో సంవత్సరమేవాస్మా ఉప దధాతి సువర్గస్య లోకస్య సమప్త్యై

శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘారోఽగ్నిః సర్వా దేవతా యదాఘారమాఘారయతి శిరోషత
 ఏవ యజ్ఞస్య యజమానః సర్వా దేవతా అవ రున్ధే శిరో వా ఏతద్యజ్ఞస్య యదాఘార
 ఆత్మా పశురాఘారమాఘార్య పశుగ్ంసమనక్త్యాత్మన్నేవ యజ్ఞస్య [30] శిరః ప్రతి దధాతి
 సం తే ప్రాణో వాయునా గచ్ఛతామిత్యాహ వాయుదేవత్యో వై ప్రాణో వాయాపేవాఽస్య
 ప్రాణఇహోతి సం యజత్తైరజ్గాని సం యజ్ఞపతిరాశిషేత్యాహ
 యజ్ఞపతిమేవాఽస్యాఽఽశిషం గమయతి విశ్వరూపో వై త్వాప్త
 ఉపరిష్ఠాత్పశుమభ్యవమీత్తస్మాదుపరిష్ఠాత్పశోర్నాఽవ ద్యన్తి యదుపరిష్ఠాత్పశుగ్ం సమనక్తి
 మేధ్యమేవై- [31] నఙ్కరోత్యృత్విజో వృణీతే ఛన్దాగ్స్యేవ వృణీతే సప్త వృణీతే సప్త
 గ్రామ్యాః పశవః సప్తాఽఽరణ్యాః సప్త ఛన్దాగ్స్యభయస్యావరుద్ధ్యా ఏకాదశ ప్రయాజాన్
 యజతి దశ వై పశోః ప్రాణా ఆత్మైకాదశో యావానేవ పశుస్తం ప్ర యజతి వపామేకః పరి
 శయ ఆత్మైవాఽఽత్మానం పరి శయే వజ్రో వై స్వధితిర్వజ్రో యూపశకలో ఘృతం ఖలు వై
 దేవా వజ్రం కృత్వా సోమమఘ్నున్స్తుతేనాఽకౌ పశుం త్రాయేథామిత్యాహ వజ్రేణైవైనం వశే
 కృత్వాఽఽ లభతే||[౪౦]

ఆధారం పద్యస్తే ద్వాదశాఽత్మన్నేవ యజ్ఞస్య మేధ్యమేవ ఖలు వా అష్టాదశ చ||6.3.7||

పర్యగ్ని కరోతి సర్వహుతమేవైనఙ్కరోత్యస్కన్దాయాఽస్కన్నగ్ం హి తద్యద్ధుతస్య స్కన్దతి
 త్రిః పర్యగ్ని కరోతి త్ర్యావృద్ధి యజ్ఞోఽథో రక్షసామపహత్యై బ్రహ్మవాదినో
 వదన్త్యన్వారభ్యః పశూ ౩ ర్నాఽన్వారభ్యా ౩ ఇతి మృత్యువే వా ఏష నీయతే
 యత్పశుస్తమ్యదన్వారభేత ప్రమాయుకో యజమానః స్యాదథో ఖల్వాహుః సువర్గాయ వా
 ఏష లోకాయ నీయతే యత్ [౪౧] పశురితి యన్నాఽన్వారభేత సువర్గాల్లోకాద్యజమానో
 హీయేత వపాశ్రపణీభ్యామన్వారభతే తన్నేవాఽన్వారభం నేవాఽనన్వారభముప ప్రేష్య
 హోతర్హవ్యా దేవేభ్య ఇత్యాహేషితగ్ం హి కర్మ క్రియతే రేవతీర్యజ్ఞపతిం ప్రియధాఽఽ

విశతే॑త్యా॒హ యథా॑య॒జురే॑వైతదగ్ని॒నా పుర॑స్సాదేతి రక్ష॒సామపహ॑త్యై పృథి॒వ్యాః సంపు॑చః
 పాహీ॑తి బర్హి- [౪౨] రుపా॑న్యత్యస్కన్దా॒యాన్యన్మగ్ం॑ హి తద్యద్భర్హిషి॒ స్కన్దత్యథో॑
 బర్హిషదమే॒వైనం॑ కరోతి పరా॒జా వర్తతే॑న్ధ్వర్యుః పశోః॑ సంజ్ఞ॒ప్యమానాత్ప॑శుభ్య ఏవ తన్ని
 హ్నుత ఆత్మనో॑న్వస్కాయ గచ్ఛతి శ్రియం పు పశూనా॑ప్నోతి య ఏవం వేద పశ్చాల్లోకా
 వా ఏషా ప్రాచ్యుదానీ॑యతే యత్పత్నీ నమస్త ఆతాసే॑త్యాహాన్దిత్యస్య పై రశ్మయ [౪౩]
 ఆతానాస్తేభ్య ఏవ నమస్కరోత్యనర్వా ప్రేహీత్యా॒హ భ్రాతృ॑వ్యో వా అర్వా భ్రాతృ॑వ్యాపనుత్త్యై
 ఘృతస్య కుల్యామను సహ ప్రజయా సహ రాయస్సోషేణీత్యా॒హాన్దిత్యస్య పై రశ్మయ [౪౪]
 ఆపో దేవీః శుద్ధాయువ ఇత్యా॒హ యథా॑య॒జురే॑వైతత్||౪౪||

లోకాయ నీయతే యద్భర్హి రశ్మయస్సప్తత్రిగ్ంశచ్చ||6.3.8||

పశోర్వా ఆలభ్యస్య ప్రాణాజ్ఞగృచ్ఛతి వాక్త ఆ ప్యాయతాం ప్రాణస్త ఆ ప్యాయతామిత్యా॒హ
 ప్రాణేభ్య ఏవాన్య శుచగ్ం శమయతి సా ప్రాణేభ్యోన్ది పృథివీగ్ం శుక్చ విశతి శమహో
 భ్యామితి ని నయత్యహోరాత్రాభ్యామేవ పృథివ్యై శుచగ్ం శమయత్యోషధే త్రాయస్వైన్గ్
 స్వధితే మైనగ్ం హిగ్ంసీరిత్యా॒హ వజ్రో వై స్వధితిః [౪౫] శాన్త్యై పార్శ్వత ఆ చ్యతి
 మధ్యతో హి మనుష్యా ఆచ్యన్తి తిరశ్చీనమా చ్యత్యనూచీనగ్ం హి మనుష్యా ఆచ్యన్తి
 వ్యావృత్త్యై రక్షసాం భాగోన్సీతి స్థవిమతో బర్హిరక్వాన్పాన్యత్యస్సైవ రక్షగ్ంసి
 నిరవదయత ఇదమహగ్ం రక్షోన్ధమం తమో నయామి యోన్స్మాన్ద్వీష్టి యం చ వయం
 ద్విష్టు ఇత్యా॒హ ద్వో వావ పురుషౌ యజ్ఞౌచవ [౪౬] ద్వేష్టి యశ్చైవనం ద్వేష్టి
 తావుభావధమం తమో నయతీషే త్వేతి వపాముత్థిదతీచ్ఛత ఇవ హ్యేష యో యజతే
 యదుపత్పన్ద్యాద్దుద్రోన్య పశూన్హతుకః స్వాద్యన్నోపత్పన్ద్యాదయతా
 స్వాదన్యయోపత్పణత్తన్యయా న ధృత్యై ఘృతేన ద్యావాపృథివీ పోర్వాధామిత్యా॒హ
 ద్యావాపృథివీ ఏవ రసేనాన్యక్త్యచ్ఛిన్నో [౪౭] రాయః సువీర ఇత్యా॒హ

యథాయజురేపైతత్కూరమివ వా ఏతత్కూరోతి
యద్వపాముత్థిదత్యుర్వన్తరిక్షమన్విహిత్యాహ శాన్త్యై ప్ర వా ఏషోఽస్మాల్లోకాచ్ఛ్యవతే యః
పశుం మృత్యువే నీయమానమన్వారభతే వపాశ్రపణీ పునరన్వారభతేఽస్మిన్నేవ లోకే ప్రతి
తిష్ఠత్యగ్నినా పురస్తాదేతి రక్షసామపహత్యా అథో దేవతా ఏవ హవ్యేనా- [౪౦] ఽస్వేతి
నాఽన్తమమజ్గారమతి హరేద్యదన్తమమజ్గారమతిహరేద్దేవతా అతి మన్యేత వాయో వీహి
స్తోకానామిత్యాహ తస్మాద్విభక్తాః స్తోకా అవ పద్యస్తేఽగ్రం వా ఏతత్పశూనాం
యద్వపాఽగ్రమోషధీనామ్బుర్హిరగ్రేణైవాఽగ్రగ్ం సమర్థయత్యథో ఓషధీష్వేవ పశూన్ప్రతి
ష్ఠాపయతి స్వాహాకృతీభ్యః ప్రేష్యేత్యాహ [౪౯] యజ్ఞస్య సమిష్టైస్త్వ ప్రాణాపానౌ వా ఏతౌ
పశూనాం యత్ప్రొషదాజ్యమాత్మా వపా పృషదాజ్యమభిఘార్య వపామభి
ఘారయత్యాత్మన్నేవ పశూనాం ప్రాణాపానౌ దధాతి స్వాహోర్ధ్వనభసం మారుతం
గచ్ఛతమిత్యాహోర్ధ్వనభా హ స్మ పై మారుతో దేవానాం వపాశ్రపణీ ప్ర హరతి తేనైవైసే
ప్ర హరతి విషూచీ ప్ర హరతి తస్మాద్విష్వశ్చౌ ప్రాణాపానౌ||౫౦||
స్వధీతిశ్చైవాఽభిన్నో హవ్యేనేష్యేత్యాహ షట్పత్వారిగ్ంశచ్చ||6.3.9||

పశుమాలభ్య పురోడాశం నిర్వపతి సమేధమేవైనమా లభతే వపయా ప్రచర్య పురోడాశేన
ప్ర చరత్యార్గైర్వ పురోడాశ ఊర్జమేవ పశూనాం మధ్యతో దధాత్యథో పశోరేవ చిద్రమపి
దధాతి పృషదాజ్యస్యోపహత్య త్రిః పృచ్ఛతి శృతగ్ం హవీ ౩ శ్శమితరితి త్రిషత్యా హి దేవా
యోఽశృతగ్ం శృతమాహ స ఏనసా ప్రాణాపానౌ వా ఏతౌ పశూనాం [౫౦] యత్ప్రొషదాజ్యం
పశోః ఖిలు వా ఆలభ్య హృదయమాత్మాఽభి సమేతి యత్ప్రొషదాజ్యేన
హృదయమభిఘారయత్యాత్మన్నేవ పశూనాం ప్రాణాపానౌ దధాతి పశునా పై దేవాః
సువర్గం లోకమాయస్తేఽమన్యన్త మనుష్యా నోఽన్వారభవిష్యన్తితి తస్య శిరశ్చిత్వా మేధం
ప్రాక్షారయన్థ ౨ ప్రక్షోభవత్తత్ప్రక్షస్య ప్రక్షత్వం యత్ప్రక్షశాఖోత్తరబర్హిర్భవతి

సమేధస్యైవ [౩౨] పశోరవ ద్యతి పశుం వై హ్రియమాణగ్ం రక్షాగ్స్యను సచస్తేన్తరా
 యూషణ్చాకహవనీయణ్చ హరతి రక్షసామపహత్యై పశోర్వా ఆలభ్యస్య మనోకప
 క్రామతి మనోతాన్యై హవిషోకవదీయమానస్యాకను బ్రూహిత్యాహ మన ఏవాకస్యాకవ
 రున్ధ ఏకాదశాకవదానాన్యవ ద్యతి దశ వై పశోః ప్రాణా ఆత్మైకాదశో యావాసేవ
 పశుస్తస్యాకవ [౩౩] ద్యతి హృదయస్యాకగ్రీకవ ద్యత్యథ జిహ్వయా అథ వక్షసో యద్వై
 హృదయేనాకభి గచ్ఛతి తజ్జిహ్వయా వదతి యజ్జిహ్వయా వదతి తదురసోకధి
 నిర్వదత్యేతద్వై పశోర్యథాపూర్వం యస్యైవమవదాయయథాకామముత్తరేషామవద్యతి
 యథాపూర్వమేవాకస్య పశోరవత్తమ్భవతి మధ్యతో గుదస్యాకవ ద్యతి మధ్యతో హి ప్రాణ
 ఉత్తమస్యాకవ ద్యత్యు- [౩౪] త్తమో హి ప్రాణో యదీతరం యదీతరముభయమేవాకజామి
 జాయమానో వై బ్రాహ్మణస్త్రీభిర్ముణవా జాయతే బ్రహ్మచర్యేణ ఋషిభ్యో యజ్ఞేన
 దేవేభ్యః ప్రజయా పితృభ్య ఏష వా అన్యథో యః పుత్రీ యజ్వా బ్రహ్మచారివాసీ
 తదవదానైరేవాకవ దయతే తదవదానానామవదానత్వం దేవాసురాః సంయత్తా ఆసన్తే
 దేవా అగ్నిమబ్రువన్త్వయా వీరేణాకసురానభి భవామేతి [౩౫] సోకబ్రవీద్వరం వృణో
 పశోరుద్ధారముద్ధరా ఇతి స ఏతముద్ధారముదహరత దోః పూర్వార్ధస్య గుదం మధ్యతః
 శ్రోణిం జఘనార్ధస్య తతో దేవా అభవన్పరాకసురా యత్యృజ్గణాగ్ం సమవద్యతి
 భ్రాతృవ్యాభిభూత్యై భవత్యాత్మనా పరాకస్య భ్రాతృవ్యో భవత్యక్ష్యయాకవ ద్యతి
 తస్మాదక్ష్యయా పశవోకజ్గని ప్ర హరన్తి ప్రతిష్ఠితైః [౩౬]

ఏతో పశూనాగ్ం సమేధస్యైవ తస్యాకవోత్తమస్యాకవ ద్యతీతి పశ్చవత్పారిగ్ంశచ||6.3.10||

మేదసా స్తుచౌ ప్రోర్ణోతి మేదోరూపా వై పశవో రూపమేవ పశుషు దధాతి
 యూషన్నవధాయ ప్రోర్ణోతి రసో వా ఏష పశూనాం యద్యూ రసమేవ పశుషు దధాతి
 పార్శ్వేన వసాహోమం ప్ర యౌతి మధ్యం వా ఏతత్పశూనాం యత్పార్శ్వగ్ం రస ఏష

పశూనాం యద్వసా యత్పార్శ్వేన వసాహోమం ప్రయాతి మధ్యత ఏవ పశూనాగ్ం రసం
 దధాతి ఘ్నున్తి [౫౭] వా ఏతత్తుశుం యథ్సంజ్ఞపయన్త్యన్త్రః ఖలు వై దేవతయా ప్రాణ
 ఐన్ద్రోకపాన ఐన్ద్రః ప్రాణో అజ్గేఅజ్గే ని దేధ్యదిత్యాహ ప్రాణాపానావేవ పశుషు దధాతి దేవ
 త్వష్టర్భూరి తే సగ్ం సమేత్విత్యాహ త్వాష్ట్రా హి దేవతయా పశవో విషురూపా
 యథ్సంజ్ఞాణో భవథేత్యాహ విషురూపా హ్యేతే సన్తః సంజ్ఞాణ ఏతర్హి భవన్తి దేవత్రా
 యన్త- [౫౮] మవసే సఖాయోఽను త్వా మాతా పితరో మదన్త్విత్యాహోఽనుమతమేవైనం
 మాత్రా పిత్రా సువర్గం లోకం గమయత్యర్ధర్ధే వసాహోమం జుహోత్యసౌ వా అర్ధర్ధ
 ఇయమర్ధచ ఇమే ఏవ రసేనాఽనక్తి దిశో జుహోతి దిశ ఏవ రసేనాఽనక్త్యథో దిగ్భ్య
 ఏవోర్జగ్ం రసమవ రున్ధే ప్రాణాపానౌ వా ఏతౌ పశూనాం యత్పుషదాజ్యం వానస్పత్యాః
 ఖలు [౫౯] వై దేవతయా పశవో యత్పుషదాజ్యస్యోపహత్యాఽహ వనస్పతయేఽను బ్రూహి
 వనస్పతయే ప్రేష్యేతి ప్రాణాపానావేవ పశుషు దధాత్యన్యస్యాన్యస్య సమవత్తగ్ం
 సమవద్యతి తస్మాన్నానారూపాః పశవో యూష్ణోప సిఞ్చతి రసో వా ఏష పశూనాం
 యద్యూ రసమేవ పశుషు దధాతీడాముప హ్వయతే పశవో వా ఇడా పశూనేవోప
 హ్వయతే చతురుప హ్వయతే [౬౦] చతుష్పాదో హి పశవో యజ్కామయేతాఽపశుః
 స్యాదిత్యమేదస్సం తస్మా ఆ దధ్యాన్మేదోరూపా వై పశవో రూపేణైవైనం పశుభ్యో
 నిర్భజత్యపశురేవ భవతి యం కామయేత పశుమాన్ధాన్యదితి మేదస్వత్తస్మా ఆ
 దధ్యాన్మేదోరూపా వై పశవో రూపేణైవాఽస్మై పశూనవ రున్ధే పశుమానేవ భవతి
 ప్రజాపతిర్యజ్ఞమసృజత స ఆజ్యం [౬౧] పురస్తాదసృజత పశుం మధ్యతః పుషదాజ్యం
 పశ్చాత్తస్మాదాజ్యేన ప్రయాజా ఇజ్యన్తే పశునా మధ్యతః
 పుషదాజ్యేనాఽనూయాజాస్తస్మాదేతన్మిశ్రమివ పశ్చాథ్సృష్టగ్గ్ హ్యేకాదశాఽనూయాజాన్యజతి
 దశ వై పశోః ప్రాణా ఆత్మైకాదశో యావానేవ పశుస్తమను యజతి ఘ్నున్తి వా ఏతత్తుశుం
 యథ్సంజ్ఞపయన్తి ప్రాణాపానౌ ఖలు వా ఏతౌ పశూనాం యత్పుషదాజ్యం

యత్ప్ర॑షదాజ్యే॑నాఽనూ॒యాజాన్ య॑జతి ప్రా॒ణాపా॒నావే॒వ ప॒శుషు॑ దధాతి॥[౬౨]

ఘ॒న్తి య॒న్తఙ్ఖ॑లు చతు॒రుప॑ హ్యయత॒ ఆజ్ఞం॑ యత్ప్ర॑షదాజ్యే॑న పఛ॑చ॥6.3.11॥

చా॒త్వా॒లాథ్సు॒వర్గా॒య య॒ద్వైస॒ర్జనా॑ని వైష్ణ॒వ్యర్చా॑ పృ॒థివ్యే॑ సా॒ధ్య ఇ॒వే త్వే॒త్యగ్ని॑నా ప॒ర్యగ్ని॑ ప॒శోః ప॒శుమా॒లభ్య॑ మేద॒సా
సు॒వావే॑కాదశ॥11॥

చా॒త్వా॒లాద్ధే॒వాను॒పైతి॑ ము॒ఞ్చతి॑ ప్ర॒హ్నియ॑మా॒ణాయ॑ ప॒ర్యగ్ని॑ ప॒శుమా॒లభ్య॑ చతు॒ష్పాదో॑ ద్వి॒షష్టిః॑॥౬౩॥

చా॒త్వా॒లాత్ప్ర॑శుషు దధాతి॥6.3.11॥

॥హరిః ఓమ్॥

॥శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు॥

॥ఇతి షష్ఠ కాణ్డే తృతీయః ప్రశ్నః॥